

CENTRALIDADE DA ESCOLA PÚBLICA E LAICISMO

Ante a convocatoria de eleccións xerais, Nova Escola Galega deu a coñecer no pasado Nadal un documento de "Reflexións e achegas sobre Política Educativa" que, con leves matices, permanece na súa validez arestora, a breves días da nova convocatoria electoral. No documento indicado, accesible no web de Nova Escola Galega, entre o conxunto de medidas, demandas e propostas incluíamos as dúas seguintes, que seguimos afirmando:

- Dar pasos firmes na mellora e extensión da escola pública, reducindo progresivamente os concertos económicos dos centros privados
- Afirmar e facer efectiva a laicidade do ensino.

Así debe ser. *Sobre a centralidade da Escola Pública:*

Acéptase xeralmente que deba haber sistemas de educación constitucionalmente fundados e regulados polas autoridades públicas, desde onde se dispoñen orzamentos e as indicacións relativas aos currículos, ordenación de profesorado, e todo tipo de instrumentacións para facer efectiva a formación dos cidadáns. A complexidade social ou o dinamismo globalizador dunha parte, ou os múltiples intereses dos grupos e sectores económicos, ideolóxicos, militares... que deteñen as máximas capacidades no exercicio do poder, están do lado de tal intervención. Unha intervención pública que tamén importa ás maiorías sociais, aínda que con finalidades en boa medida distintas.

Construír Estados acentuadamente democráticos, como espazos de cidadanía, de cooperación, de solidariedade e de desenvolvemento humano plural e inclusivo, trouxo a reclamación do dereito de todos á educación e a constitucionalidade deste dereito. E isto orixina tensións e conflitos. A construción dunha sociedade democrática, laboriosa, libre, pero tamén xusta e solidaria, a todos e a todas impón deberes, mais esta non é unha cántiga que gusten oír os sectores sociais que deteñen os maiores ámbitos de poder, que por iso esixen liberdade na creación de centros escolares, concibidos como espazos de distinción e e separación social. Coas debidas excepcións.

Neste tempo máis recente, varias medidas adoptadas polos gobernos de Andalucía e do País Valencià para minguar limitadamente o número de aulas concertadas en circunstancias de evidente colisión por proximidade física coa existencia de aulas públicas dotadas e con reducida matrícula, teñen levado a que o Tribunal Supremo afirme o "sistema dual" público-privado con formal equilibrio, en lugar de soste o principio de subsidiariedade do ensino concertado con respecto á educación pública. Se non a textualidade formal, o 'espírito' constitucional (acabando de saír da ditadura franquista) e ben probablemente a intención inicial que guiou a LODE en 1985, de seguro están neste principio. Este principio de subsidiariedade é o que no momento actual posibilita xuridicamente facer realidade unha política educativa que responda ás necesidades das maiorías sociais. O que non defende quen agora nos goberna, nin no Estado nin en Galicia. Cómpre por iso mudar, tanto quen goberna, como os instrumentos xurídicos e a interpretación torta que deles fan.

Sobre o laicismo: A formación integral das persoas non implica a presenza da formación nunha fe relixiosa (isto só o sosteñen os bispos), que inclúe sempre unha perspectiva a-racional por estar asentada nalgunha fundamentación misteriosa e dogmática. Esta formación reclamada polas comunidades de fe, de ser atendida en igualdade 'cívica', levaría á presenza nos centros escolares non só de persoas autorizadas no ámbito católico, como o fai xa, senón tamén pertencentes á variedade de confesións protestantes, musulmás, hinduístas... sostidas ademais polo erario público. Polo interese 'católico' dominante estase a xerar un raciocinio perverso, na vez do transparente principio da "escola laica", que, sen dúbida, debe dar a coñecer as tradicións culturais e históricas, nas que tamén se inscriben os fenómenos relixiosos como outros aspectos de antropoloxía cultural, pero que debe asentarse centralmente sobre a Declaración Universal dos Dereitos Humanos e sobre os valores éticos máis favorables para o porvir da Humanidade, examinados crítica e non dogmáticamente. ■

